

A uertigo, & omnes isti sunt motus uiolenti. Et ita multi tenent absolute nulla limitatione adiecta debere propositionem intelligi, quod confirmat ex diffinitione uiolenti posita ab Aristote. in tertio Ethico. cap. secundo. ubi inquit. uiolentum est. id cuius principium extrinsecum est.

Impugna.

Sed ista opinio non est de intentione Commen. nec etiam est de mente sancti Thomae, ut dicunt quidam. nam Commen. in tertio Cœli, & mundi. in commen. 20. & in secundo Meteororum, tenet in cap. secundo, quod motus circularis ignis in sua propria sphaera, non est naturalis simpliciter, quia non est à principio intrinseco, nec etiam est uiolentus, quia nullum uiolentum perpetuum esse potest, ex secundo Cœli, & mundi. text. commen. 18. sed dicit, q̄ est neuter. Nec etiam illud habet ueritatē ex mente diui Thomae, nam ipse in primo Cœli, in lectione quarta, loquens de eodem motu, super expositione. text. comm. 10. & 11. inquit, q̄ motus ignis, & aeris non est naturalis, neque uiolentus quem habent in propria sphaera, sed est quodammodo supra naturam, quia talis motus inest eis ex impressione superioris corporis, cuius motum sequuntur ignis, & aer secundum completam reuolutionem, quia hæc corpora sunt cœlo propinquiora. Aqua uero secundum incompletam circulationem, scilicet secundum fluxum, & refluxum maris. Terra uero ut remotissima à cœlo nihil à ali permutatione participat, nisi secundum solam alterationem partium illius. Ex quibus manifeste elicitur, q̄ non quilibet motus ab extrinseco motore, est uiolentus absolute loquendo. nam hoc si ueritatem continet, non est nisi quando ille motor extrinsecus non habet ex sua natura, ut semper moueat illud mobile, sed in aliqua hora, & hoc bene notatur per Auer. in tertio Cœli. in commen. allegato. Et ex hoc patet solutio argumenti, q̄ aliqui credunt demonstrare ad probandum intelligentiam dare esse formaliter orbis, alias ut dicunt motus cœli esset uiolentus, quia tunc talis motus esset ab extrinseco motore, & omnis motus ab extrinseco motore extrinsecus ipso, est uiolentus, & ideo ponunt cœlum esse formaliter animatum ab intelligentia, tanquam à forma dante esse, quia motus forma informat, & dat esse formaliter, & ita secundum ipsos primus motor cum sit idem cum prima forma uolent, q̄ dat esse formaliter ipsi cœlo, quorum neutrum uerit est. Nam Auerr. primo Cœli. comm. 22. manifeste concedit motum cœli esse à principio extrinseco. inquit enim, & ideo uia loquendum de lege nostra ad probandum Deum esse, non inducit eos nisi ad corpus æternum necessario, ut inquantum est nouum, est generatum, & quia omne generatum habet generans, & omne generatum, non generatur, nisi postquam primo alteratur in qualitate ab agente, necessarium est, q̄ alterans ipsum sit corpus, quapropter necesse est, ut ante mundū esset corpus alterans ipsum. & si per uentum illud corpus generatum contingeret, ut prius esset aliud corpus, & sic in infinitum necessario, ergo oportet, ut sit corpus alterans non alterabile, neq̄ generabile omnino, & percutabitur de hoc corpore. apparet enim, quod impossibile est, quod sit semper mobile per se, nisi per principium extrinsecum non corporeum, neque ut sit uirtus in corpore.

B Amplius octauo Physico. commen. 52. expresse testatur, q̄ motus diurnus qui inuenitur in orbibus planetarū est, non à motore coniuncto, sed est à primo motore. Patet autem quod primus motor, est motor extrinsecus respectu orbū planetarum, & tamen non dicimus quod illi orbis mouentur uiolenter illo motu. Similiter fallum est, q̄ omnis forma actualiter informat. nam Auerr. duodecimo Metaphy. cōm. 37. expresse dicit. perfectionem enim propter quas mouetur perfectum, quædam sunt qualitates quibus perfitur illud, quod mouetur, ut illud, quod mouetur propter finalitatem, & quædam sunt substantiæ extrinsecæ à re, quæ mouetur ad eas, ut assimiletur ei, ut inueniuntur omnes actiones seruorum, quoniam sunt erga genera intentionum domini sui. igitur dicuntur esse propter dominum, & similiter omnia entia cum hoc primo principio, & in prima di-

Solutio rōnis ponitur intelligitur dare et orbis

M

C

Impugna.

Nō oīa forma actualiter informat.

Quod prius intelligitur nō in forma cōm. in re. sicut in formans ut de expōne Simplicit in. 8. Phy. q̄ ubi po-

sputatione in solutione ultimi dubii, expresse idem habet. Amplius si omnis forma, & actus secundum mirabilem istorum phantasiam secundum mentem Aristote. & Auerr. formaliter informat, & actuat suum subiectum, ad quod ergo posita ab Aristote. diffinitione animæ, in secundo de Anima, text. commen. 5. in qua dicitur anima, est actus corporis physici organici habentis uitam in potentia. demum in text. com. 11. inquit. Amplius autem immanifestum est, si sit corporis actus anima, sicut naua nauis. Amplius Auerr. expresse octauo Metaphy. cōm. 12. dicit, q̄ substantiæ cœlestes non sunt compositæ ex materia, & forma, sed ex corpore, & forma animata intelligibili, non ita q̄ anima sit res animata, non ita q̄ illis est aliquid, q̄ animatur per uiam, aut uiuat per uitam, sed sunt animata per se, & uia, omne enim, q̄ uiuat per uitam, est generabile, & corruptibile. Amplius si cœlum est compositum ex orbe, & intelligentia tanquam forma informantē, ut isti asserunt, quærendum est ab istis tenentibus, hoc esse de intentione Auerr. ista compositio ad quæ artificem spectat, qui habet declarare hoc. Non ad Diuinum, quia ipse arguit Auicennam. in Phy. com. ultimo, qui asserere naturalem à Diuino sumere corpora, esse composita ex materia, & forma. unde inquit, & peius est hoc, quod dicit, q̄ ista scientia accipit à primo Philosopho, corpora componi ex materia, & forma. Forte dices, q̄ compositio ex materia, quæ est in potentia ad esse, est illa, quæ declaratur in naturali Philosophia, & de ista Auer. reprehendit Auicennam. quia sequitur negligens est, ne alia uia ad sciendum hoc, nisi ex transmutatione existente in substantia, tamen compositio ex orbe, & intelligentia pertinet ad Diuinum. Sed hoc scire non potest in uia Auerr. quia in principio libri de Substantia orbis, ita exorditur. In hoc tractatu intendimus percurtari de rebus, ex quibus corpus cœleste componitur. determinatum est enim corpus cœleste componi ex duabus naturis, sicut generabilia, & corruptibilia componuntur, sed tamen in istis fuit declaratum has duas naturas esse per generationem, & corruptionem in eis inuentas in cœlestibus autem per motum localem. Manifestum est autem, q̄ motus localis, est mediū naturale, sicut transmutatio in substantia, & ita Naturalis unquam compositio inueniunt in corporibus cum suis formis habet demonstrare demonstratione signi, sed per motum localem Philosophus naturalis nō ascendit ad cognitionem intelligentiæ inquantum est forma informantis, sed inquantum est motrix. Confirmatur, quia prima forma, & primus finis à Metaphysico considerantur, sed prima materia, & primus motor à naturali Philosopho. 12. Metaph. com. 5. & 6. & in suo prologo super libro Physicorum. unde intelligentia non dicitur anima cœli, nisi ratione motus, & appetitus. principium enim motus de rebus mobilibus est ueluti anima de rebus uiuis. 8. Phy. com. 1. Et primo cap. de Substantia orbis, non fuit dictum cœlum habere animam nisi propter motum, & appetitum existentem in illo modo propter nullam, ex istis causis, oportet intelligentiam esse formaliter inherenter suum subiecto, & perfectientem suum subiectum, non propter motu localem, quia illa non mouet, sicut forma materialis, quæ mouet mediāte aliquo instrumento corporeo. non enim mouet intelligentia orbem manu, aut pede, nec propter appetitum, quia intelligentia de uirtutibus animæ, non habet nisi intellectum, & uirtutem desideratiam per quæ mouet in loco, modo intelligentia in intelligendo, & appetendo non dependet ab orbē, nec ab aliquo in corpore existente, nec ut à subiecto, nec ut ab obiecto, & ita nulla est causa, quæ cogat intelligentiā præcipue primam, quæ est Deus gloriosus esse formā formaliter inherenter orbis. accideret enim ipsam moueri per accidens, ad motum sui subiecti, quod negant Philosophi, & præcipue Auerr. 8. Phy. cōm. 52. & ita non possunt negari, nisi à proteruentibus contra ueritatem. Dicamus igitur, q̄ licet cœlum moueatur ab intelligentia tanquam à principio extrinseco, nō propter hoc motus cœli est uiolentus, sed est naturalis, uel quia orbis motus aptus naturæ

D
nō hoc par
tem ex inia
Alex par
formis.
Ibidē et in
uenies q̄
cōm. dicitur
animati, &
q̄ forma
habent, &
oīo, quē sit
cōm natura

E
Euasio.

Impugna.

F

Opinio propria.